



STANOWISKO

Zarządu Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej

z dnia 2 marca 2026 roku

w sprawie kształcenia specjalistycznego lekarzy

Zarząd Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej, w nawiązaniu do informacji o trwających pracach nad nowelizacją przepisów dotyczących kształcenia specjalistycznego lekarzy przedstawia propozycję zmian w tym zakresie. Przedstawione propozycje mają charakter kierunkowy i stanowią punkt wyjścia do dalszych analiz oraz konsultacji, w szczególności w zakresie zapewnienia przejrzystości i jednolitości kryteriów kwalifikacyjnych.

Obecne zasady kwalifikacji lekarzy do specjalizacji wyłączają zupełnie Wojewodów oraz Szpitale z możliwości doboru kandydatów zgodnie z lokalnymi potrzebami, a głównymi kryteriami kwalifikacji do przyznania miejsc szkoleniowych w trybie rezydenckim jest uzyskany wynik Lekarskiego Egzaminu Końcowego. Jednocześnie należy podkreślić, że zarówno Ministerstwo Zdrowia jak i samorząd lekarski wskazują na potrzebę wprowadzenia zmian w Lekarskim Egzaminie Końcowym. Zasadność tych zmian wynika z ocen, zgodnie z którymi egzamin w obecnej formule nie zapewnia wystarczającego zróżnicowania wyników kandydatów, co ogranicza jego zdolność do pełnienia funkcji obiektywnego i porównywalnego rankingu.

W deficytowych specjalnościach występuje zjawisko podejmowania specjalizacji poza miejscem zamieszkania i przenoszenia miejsca po roku kształcenia lub niekontynuowania zatrudnienia w miejscu uzyskania specjalizacji po jej ukończeniu.

Zjawisko to nie służy rozwiązywaniu lokalnych, regionalnych problemów kadrowych i wymaga zmiany dotychczasowych zasad. Zarząd Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej proponuje, aby w punktacji kwalifikacyjnej do uzyskiwania miejsc rezydenckich uwzględnić dodatkową punktację przyznaną przez szpital prowadzący szkolenie specjalizacyjne i/lub Wojewodę. W obecnie obowiązujących regulacjach, Szpitale zlokalizowane w mniejszych ośrodkach, uznawanych za nieatrakcyjne miejsce osiedlania się, w praktyce pozbawione są zabezpieczenia lekarzy specjalistów. Zjawisko to mogłoby zostać zatrzymane, gdyby szpitale miały możliwość zaoferowania osobom, które przystąpiły do postępowania kwalifikacyjnego z zamiarem rozpoczęcia szkolenia specjalistycznego w danej dziedzinie (i ze względu na zbyt małą liczbę miejsc nie otrzymały takiej kwalifikacji) miejsca rezydenckiego. Propozycja ta kierowana byłaby do osób zdecydowanych na związanie ze szpitalem przyszłego życia zawodowego ze względu na ponoszone przez podmiot koszty szkolenia w trybie pozarezydenckim oraz podpisaną umowę między szpitalem a lekarzem uczestniczącym w szkoleniu. Z tych powodów o tym, kto będzie odbywał specjalizację w trybie pozarezydenckim powinien decydować podmiot leczniczy.

Ewentualne dodatkowe kryteria punktowe powinny zostać jednoznacznie określone w przepisach powszechnie obowiązujących, mieć charakter mierzalny, obiektywny i jednakowy dla wszystkich kandydatów, w celu ograniczenia ryzyka uznaniowości i nierównego traktowania. Udział procentowy tej dodatkowej punktacji pozostawiamy do uzgodnienia w trakcie prowadzonych prac modyfikujących przedmiotowe regulacje.

Jedną z propozycji może być poniższe zestawienie graficzne.

TRYB REZYDENCKI		TRYB POZA REZYDENCKI	
obecny tryb	propozycja zmiany	obecny tryb	propozycja zmiany
Dodatkowe pkt.:	Dodatkowe pkt.:	Dodatkowe pkt.:	Dodatkowe pkt.:
doktorat - 5 pkt, publikacje - 5 pkt	doktorat - 5 pkt, publikacje - 5 pkt	doktorat - 5 pkt, publikacje - 5 pkt staż pracy - 5 pkt	doktorat - 5 pkt, publikacje - 5 pkt staż pracy - 10 pkt
razem: 10 pkt.	razem: 10 pkt.	razem: 15 pkt.	razem: 20 pkt.
wynik egzaminu	70 pkt. Wojewoda lub Szpital	wynik egzaminu	90 pkt. Wojewoda lub Szpital
	wynik egzaminu		wynik egzaminu
	200 - 112 pkt	200 - 120 pkt	200 - 120 pkt
finansowanie Ministerstwo Zdrowia		finansowanie SZPITAL	

Od kilku lat niektóre samorządy województw finansują stypendia dla studentów Wydziałów Lekarskich, gdzie w umowie stypendysta podpisuje deklarację odpracowania w szpitalach regionu czasu równoważnego pobieraniu stypendium. Pojawiają się także systemy zachęt do podejmowania zatrudnienia przez lekarzy finansowane przez samorządy powiatowe. W dotychczasowym systemie naboru na rezydentury fundatorzy tych stypendiów nie mają żadnego wpływu na wybór kandydatów.

Przyznanie Wojewodom wpływu na politykę kształcenia lekarzy stosownie do lokalnych potrzeb oraz Szpitalom w przypadkach szkolenia w trybie pozarezydenckim (Szpital ponosi koszt szkolenia) wydaje się słusznym i uzasadnionym.

Alternatywą dla takiego rozwiązania może być odejście od systemu finansowania rezydentur przez Ministerstwo Zdrowia, a zmiana całego mechanizmu finansowego na system przekazywania środków bezpośrednio do wszystkich jednostek ochrony zdrowia, które prowadzą szkolenia specjalizacyjne i zatrudniają lekarzy, bowiem pozwoli to na skuteczniejsze powiązanie z pracodawcą i wpływ pracodawcy na kształcenie w deficytowych specjalnościach. Ewentualne przekierowanie obecnego systemu finansowania, jak również przesunięcie części decyzji kwalifikacyjnych na poziom lokalny, wymagałoby uprzedniej analizy skutków finansowych i organizacyjnych.

W celu wzmocnienia wpływu na nabór kandydatów do małych ośrodków w kierunku robienia specjalizacji mogłaby być przyznawana dodatkowa punktacja przyznawana przez podmioty o najniższych współczynnikach posiadania kadry medycznej na danym terenie, a także bezpośrednie przekazywanie refundacji i kosztów specjalizacji tylko do podmiotu, który zawarł taką umowę z rezydentem na cały okres specjalizacji. Zawieranie bezpośrednio umowy pomiędzy podmiotem leczniczym a MZ w celu refundacji dawałoby gwarancję utrzymania rezydenta w danym ośrodku na cały cykl szkolenia.

Zasadnym byłoby także uregulowanie maksymalnego czasu trwania szkolenia specjalizacyjnego, ponieważ zdarzają się przypadki, że trwa ono znacznie dłużej, aniżeli czas przewidywany w programie specjalizacji.

Oczywistym jest, że system akredytacji do odbywania specjalizacji i liczba miejsc szkoleniowych, pozostawałyby na dotychczasowych zasadach. Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej gotowy jest do dalszych rozmów w tej kwestii.

Olgiard Geblewicz

Prezes Zarządu

Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej

Stanowisko kieruje się do:

1. Jolanta Sobierańska - Grenda, Minister Zdrowia